

ЗВІТ

Про стан реалізації Програми розвитку і функціонування української мови у м.Запоріжжя за III квартал 2018 року

Основним пріоритетом реалізації даної Програми є галузь освіти.

Відповідно до Програми департаментом освіти і науки Запорізької міської ради було видано наказ від 28.12.2016 № 821р «Про затвердження Плану заходів департаменту освіти і науки Запорізької міської ради щодо розвитку і функціонування української мови в навчальних закладах м. Запоріжжя на 2017-2020 роки», яким затверджено відповідні заходи реалізації Програми з визначенням конкретних термінів та виконавців.

У 2018-2019 навчальному році спостерігається позитивна динаміка щодо навчання першокласників державною мовою. Так, у всіх закладах загальної середньої освіти Заводського району учні перших класів навчаються державною мовою. З 15 шкіл Хортицького району у 12 навчання першокласників забезпечено державною мовою (залишаються російськомовними 3 заклади: №№99, 32, 92, заплановано навчання першокласників державною мовою з 2019-2020 навчального року у школі №92). У Олександрівському районі залишаються російськомовними 3 школи (№№11, 15, 3), колегіум №98 в 2018-2019 навчальному році розпочав навчання всіх учнів чотирьох перших класів державною мовою. У Вознесенівському районі розпочали у поточному навчальному році навчання учнів - першокласників державною мовою в гімназії «Контакт».

Організацію двомовного освітнього процесу у 2018-2019 н.р. забезпечать 18 закладів загальної середньої освіти. Відповідно до положень Закону України «Про освіту» відкрито поряд з російськомовними 1-ми класами україномовні в закладах загальної середньої освіти з російською мовою навчання № 52, 90, 65, 69, 77, 103; виключно україномовні 1-і класи відкрито в закладах освіти з російською мовою навчання № 19, 22, 47, 50, 54, 62, 66, 72, 98, ЗГ «Контакт», ЗНВК «Мрія»; в ЗЗСО № 18, 80 – російськомовні 1-і класи.

Відзначається позитивна динаміка збільшення кількості україномовних груп у закладах дошкільної освіти. У 2018-2019 навчальному році забезпечено функціонування 919 україномовних груп (на 29 більше порівняно з минулим 2017-2018 н.р.), що становить 79% від загальної кількості груп. Охоплено цими групами буде 20795 дітей - 82% від загальної чисельності дітей у ЗДО всіх типів та форм власності.

Проведений аналіз мережі гурткової роботи в закладах позашкільної освіти свідчить про те, що заняття в гуртках, групах переважно ведуться українською мовою (відзначається позитивна динаміка щодо здобуття позашкільної освіти дітьми та підлітками міста на державній мові – відсоток охоплення складає 74,4%).

Важливими заходами із реалізації Програми є заходи у галузі культури. В муніципальному театрі-лабораторії «Ві» та театру танцю налічується 45 вистав, з них 12 за творами українських авторів або у перекладі українською мовою що становить 27% від загальної кількості.

Одним із основних напрямків роботи комунального закладу «Кіноконцертний зал ім. О.Довженка» є популяризація вітчизняного кіно. За звітний період у

кінотеатрі демонструвались фільми українського виробництва: «Брама», «Мультисторії», «Кіборги», «Микита Кожум'яка».

У 4 дитячих школах мистецтв та дитячій художній школі організовано кімнати декоративно-прикладного мистецтва, де представлено для широкого загалу зразки українських народних промислів.

Департаментом культури і туризму міської ради у рамках стратегії розвитку туризму «Сім на сім» створено сім промо-роліків, які транслюються українською мовою на місцевих телевізійних каналах та в інтернет-мережі: «Запоріжжя сакральне», «Запоріжжя індустріальне», «Запоріжжя історичне», «Запоріжжя подієве», «Запоріжжя природне», «Запоріжжя козацьке», «Запоріжжя панорамне».

Ініційована департаментом культури і туризму міської ради програма «Культура – це модно!», що виходить на муніципальному каналі “Z”, транслюється виключно українською мовою.

У вересні 2018 року Запорізьким муніципальним театром танцю було проведено виставу «Тіні забутих предків» за мотивами однойменного твору М.М.Коцюбинського.

Усі загальноміські заходи проводяться українською мовою. Міським центром народної творчості та культурно–освітньої роботи «Народний дім» розроблено методичні рекомендації з організації та проведення заходу, спрямованого на популяризацію української мови «Як парость виноградної лози, плекайте мову...».

Комунальними палацами культури "Заводський", "Молодіжний", "Орбіта", "Титан", "Хортицький" організовано проведення низки заходів: дні рідної мови, народне свято Івана Купала, арт-проект "Галявина казок", історичні години та концертно-розважальні програми до Дня Незалежності України та Дня Державного Прапора України, народознавчий арт-простір "Прийшов Спас – пішло літо від нас", вечір народного співу хору ветеранів "Осіннє золото", дитяче караоке "Співаємо разом!", літературна вітальня "Лист до бійця на передову", концерт – вітання творчих колективів "Наша творча сім'я – танець, пісня, ти і я!", свято національних костюмів; інформаційний урок присвячений "Хрещенню України". Всього за звітний період проведено 125 заходів.

Централізовані бібліотечні системи: огляд тематичної літератури «Я вибираю Хортицю» (творчість К.Сушка); краєзнавчий калейдоскоп «Закохані у свій край» (В.Сироватко, В.Коваль); читання по колу книги А.Сокульського «Морські походи запорожців»; виставка-вернісаж «Мій рідний край, я тут живу»; бібліовітрина «З вусами густими» (В.Лісняк); виставка-персоналія «Людина з нашого міста» (П.Вольвач); бібліогодина «Із літературної скарбниці нашого краю»; перегляд часопису «Хортиця»; читання по колу «Історичні твори А.Кашенка»; подорож книгою К.Сушка «Заповідне Запоріжжя»; поетичний майданчик «Улюблені запорізькі письменники»; літературний ракурс «Срібний вальс Віри Коваль».

Централізовані бібліотечні системи: творча зустріч з В.Коваль «На перехресті любові»; літературне лото «Митці українського слова»; флешбук «Люко Дашвар – золотий автор «Коронації слова»; бібліотечний бульвар «Читайте з нами українською»; літературне знайомство «Покоління незалежних» (молоді українські письменники); автограф-сесія з поетесою та майстринею Гармаш Л.О. «Поезія, яка торкається душі».

У Запорізькій дитячій музичній школі проведено концерт-лекція про творчість запорізьких композиторів «Запорізька гармонія»; відкриття виставки робіт учнів

«Моя родина у вишиванці». Організовано та проведено концерт до Дня вишиванки. До дня народження Шевченка проведено мистецьку акцію – «Шевченківські тижні». У рамках виконання програми, також проведено: концерт «Музичні мандрівки»; концерт до Дня Соборності України; концерт для бійців АТО до презентації фільму «МІФ», присвячений пам'яті Василя Сліпака; концерт до Дня пам'яті Героїв Небесної сотні; концерт до Дня рідної мови; концерт «Срібні переливи бандури» (в рамках секції бандури ММО); тематична лекція-концерт «Легенда української класики» до Дня народження М. Леонтовича; концерт до Дня Соборності «Соборна мати Україна – одна для всіх як оберіг»; свято-концерт до дня Соборності «Розквітай, моя ти Україно».

Важливою складовою реалізації Програми є робота комунальних засобів масової інформації у напрямку популяризації української мови серед жителів міста.

Дана Програма націлена на досягнення позитивної динаміки щодо збільшення україномовного продукту у місцевій пресі та на місцевих телеканалах.

Так, телеканал Z має 100% виробництва та виходу власних програм українською мовою. Це дає можливість популяризувати українську мову серед різних верств населення.

З метою підвищення культури мовлення, поновлення та розвитку мовних традицій, поширення знань щодо історії та сучасних змін, які відбулися в українській мові, виховання любові, поваги, шанобливого ставлення до неї та національної свідомості у жителів міста, КП «Муніципальна телевізійна мережа» разом з департаментом освіти та науки міської ради у 2017 році розроблено дві передачі, а саме:

- Інформаційно-пізнавальна програма «Говоримо українською», метою якої є закріплення знань з української мови, поширення лексичної різноманітності, вивчення мовних особливостей, повторення та опанування нововведень щодо чинного правопису української мови;

- Телевізійно-освітній проект «Територія освітніх перспектив» - це за обсягом масштабніший проект ніж перший, спрямований на всебічне висвітлення процесів розвитку сучасної освіти в Запоріжжі. Він знайомить глядача з новинками в сфері освітніх технологій та педагогічними традиціями, з сучасними тенденціями та перспективами розвитку освітньої галузі. Проект включає в себе різні підрубрики, основним завданням яких є висвітлення подій, які відбуваються у м. Запоріжжя, пов'язані з популяризацією рідної мови. Показ кращих освітніх практик серед дітей шкільного, дошкільного віку. Зокрема, це вивчення українських традицій, як у навчальних закладах так і у позашкільному житті, введення нових технологій в освітній системі та інновацій у вивченні мови.

У рамках реалізації Програми КП «Редакція газети «Запорозька Січ» здійснює цілу низку заходів. Щомісяця не менше двох шпальт видання відведені під рубрику «Рідне слово». Матеріали в ній формуються на українській мові. Також діє постійна рубрика «Острослов» (виходить 2 рази на місяць), у рамках якої позаштатні автори газети розміщують свої сатиричні вірші – в тому числі і на українській мові.

На сторінках газети постійно розміщуються інформаційні матеріали, що відображають сьогоденні події в регіоні, пов'язані з питаннями української мови та літератури, культури і мистецтва.

Запущено новий офіційний сайту міської влади, основним мовним модулем якого є україномовна версія сайту.

У цілому реалізація заходів Програми відіграє позитивну роль у розширенні сфери застосування української мови у місцевих, комунальних ЗМІ.

Запроваджено проведення українською мовою мітингів, урочистостей, скорбних заходів з нагоди відзначення державних свят та ювілейних дат.

Забезпечено продовження розміщення на постійній основі плакатів зовнішньої реклами із популяризації української мови серед жителів міста, наступного змісту: «Говорити українською – це модно. Будь в тренді»; «Говорити українською – це красиво. Будь цікавим»; «Говорити українською – це перспективно. Будь успішним».

КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» у III кварталі 2018 року проводилась робота з операторами зовнішньої реклами та клієнтами, які розмішують рекламу на комунальних площинах щодо обов'язковості розміщення (дублювання) рекламних повідомлень державною мовою.

Районними адміністраціями постійно ведеться моніторинг рекламних засобів, проводяться візуальні дослідження щодо використання української мови в системі комунальної власності м.Запоріжжя

Заходи із реалізації Програми були здійснені також у сфері громадського транспорту.

Пунктами 2 та 8 додатку 1 Програми розвитку і функціонування української мови в м. Запоріжжя на 2016-2020 роки, затвердженої міською радою 30.11.2016 №98, передбачено наступні заходи для управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради: інвентаризація назв вулиць, площ, інформації на автомобільному транспорті загального користування у місті та забезпечення вживання державної мови (в усній і письмовій формі) у транспорті загального користування.

Управлінням з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради відпрацьовано питання приведення у відповідність візуальної, зовнішньої інформації, трафаретів тощо, з урахуванням перейменування вулиць, на українській мові.

Відповідно до розділу 4 Програми вдосконалення пасажирського транспорту в м. Запоріжжі, затвердженою рішенням міської ради від 30.06.2016 №39, оголошення назв зупинок та інформування пасажирів щодо можливих пересадок на інші маршрути громадського транспорту відбувається державно мовою

Рішенням виконавчого комітету від 25.10.2016 №658 «Про внесення змін до діючих договорів...» внесено зміни до договорів із автоперевізниками. Діючими договорами надання послуг з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, укладених між виконавчим комітетом міської ради та автопідприємствами, передбачається: «Забезпечити під час роботи на маршруті оголошення зупинок та, в разі необхідності, інформування пасажирів щодо можливих пересадок на інші маршрути громадського транспорту. Інформаційно-довідкові матеріали (інструкції, оголошення, назви зупинок та схеми маршрутів, часовий регламент, тощо), які представлені у транспортному засобі, мають бути виконані державною мовою».

Рішенням виконавчого комітету міської ради від 24.06.2016 №316 «Про внесення змін до Переліку зупинок громадського автотранспорту та затвердження реєстру міських автобусних маршрутів загального користування» затверджено

реєстр міських автобусних маршрутів загального користування, змінено назви зупинок.

Також, рішенням виконавчого комітету міської ради від 24.02.2017 №70 «Про затвердження переліку зупинок громадського транспорту на тролейбусних та трамвайних маршрутах в місті Запоріжжі» КПМЕТ «Запоріжелектротранс»

За інформацією підприємств, роботу проведено, трафарети приведено у належний вид.

На нарадах із перевізниками постійно обговорюється питання приведення візуальної та зовнішньої інформації у належний стан, на українській мові, з урахуванням «декомунізаційної політики».

Всім автоперевізникам зазначається щодо належного виконання умов договорів, саме розміщення трафаретів автобусів на державній мові. Також, щомісячно проводяться наради щодо приведення у відповідність візуальну, зовнішню інформацію, трафарети тощо, з урахуванням перейменування вулиць, на українській мові.

Одними із основних виконавців програми є органи виконавчої влади та службовці органів виконавчої влади, які під час виконання своїх службових обов'язків спілкуються державною мовою.

У виконавчих органах міської ради ведення діловодства здійснюється державною мовою.

З метою поглиблення, удосконалення знань з української мови відділ організаційної та кадрової роботи виконкому міської ради забезпечує направлення на навчання посадових осіб місцевого самоврядування до Запорізького центру перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій відповідно до плану-графіку підвищення кваліфікації працівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад у Запорізькому центрі перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій на 2018 рік, затвердженого розпорядженням голови Запорізької обласної державної адміністрації від 15.12.2017 №703.

При проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад в виконавчих органах Запорізької міської ради забезпечується неухильне дотримання мовного законодавства. Відповідно до Наказу Голодержслужби від 29.12.2009 №406 «Про затвердження Типових професійно-кваліфікаційних характеристик посадових осіб місцевого самоврядування» кандидати на заміщення вакантних посад повинні володіти українською мовою. Відповідно до Наказу Голодержслужби від 08.07.2011 №164 іспит складається державною мовою.

Представниками департаменту надання адміністративних послуг та розвитку підприємництва постійно ведеться роз'яснювальна робота з суб'єктами господарювання щодо необхідності домінування української мови у своїй діяльності та пропонується використовувати державну мову при наданні споживачам інформації про товари і послуги.

Районними адміністраціями Запорізької міської ради у рамках виконання Програми проведено ряд заходів, зокрема:

1) Проведено інвентаризацію назв вулиць, надано пропозиції до департаменту житлово-комунального господарства міської ради для подальшої роботи;

2) Проводиться роз'яснювальна робота із суб'єктами господарювання щодо можливості присвоєння україномовних назв магазинам, приміщенням, об'єктам громадського харчування та ресторанного господарства;

3) Працівники районних адміністрацій приймають участь у короткострокових семінарах підвищення кваліфікації з напрямку «Ділова українська мова».